

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Факультет економіки та управління
Кафедра міжнародних економічних відносин та фінансів

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Банківські операції

повна назва навчальної дисципліни

для підготовки
студентів освітнього
ступеня

бакалавр

молодший бакалавр, бакалавр
чи магістр

року набору

2016

галузі знань

07 Управління та адміністрування

шифр і назва галузі знань

спеціальності

072 Фінанси, банківська справа та страхування

шифр і найменування спеціальності

освітня програма /
спеціалізація

Фінанси, банківська справа та страхування

назва освітньої програми / спеціалізації

статус дисципліни

вибіркова

обов'язкова чи вибіркова

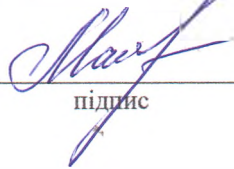
Харків, 2019 рік

Розробник:

Максімова Марина Валеріївна,
доцент кафедри міжнародних економічних
відносин та фінансів, кандидат економічних
наук

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю,
науковий ступінь, вчене звання повністю

20.09.2019 р.

підпис

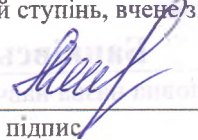
М. В. Максимова
ініціали та прізвище

Керівник (гарант)
освітньої програми

Шелест Олексій Леонідович,
доцент кафедри міжнародних економічних
відносин та фінансів, кандидат економічних
наук, доцент

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю,
науковий ступінь, вчене звання повністю

20.09.2019 р.

підпис

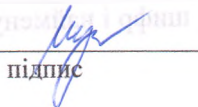
О. Л. Шелест
ініціали та прізвище

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
міжнародних економічних відносин та фінансів

назва кафедри

протокол від 20.09.2019 р. № 4.

Зав. кафедри

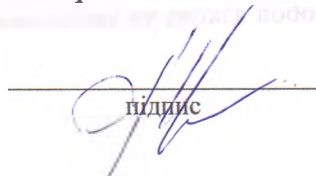

підпис

І. В. Колупаєва
ініціали та прізвище

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії
інституту, протокол від 20.09.2019 р. № 3.

Голова методичної комісії

підпис

Р. А. Чемчикаленко
ініціали та прізвище

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Банківські операції» розроблена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців теоретичних знань та фахових компетентностей щодо організації та технологій здійснення банківських операцій та надання банківських послуг.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сукупність економічних відносин, які виникають між фізичними, юридичними особами, державою в процесі здійснення банківських операцій та надання банківських послуг.

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни ґрунтуються на знаннях навчальних дисциплін «Гроші та кредит», «Фінанси», «Банківська система» та є основою для подальшого засвоєння навчальної дисципліни «Фінансовий ринок».

Мова викладання – українська.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами:

загальних компетентностей:

ЗК 4. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні із застосуванням навичок використання інформаційних та комунікаційних технологій;

ЗК 5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичних ситуаціях;

ЗК 8. Здатність працювати у команді;

ЗК 10. Здатність працювати автономно.

фахових компетентностей:

ФК 1. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища;

ФК 2. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури;

ФК 5. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фінансового регулювання та регулювання фінансового ринку;

ФК 8. Здатність виконувати контрольні функції у сфері державних фінансів.

програмних результатів навчання:

ПРН 2. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем;

ПРН 4. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування;

ПРН 5. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування);

ПРН 8. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти;

ПРН 11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері державних фінансів;

ПРН 16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Сутність банківської діяльності та банківських операцій

Поняття та особливості функціонування банківської системи. Правова основа діяльності банків. Суть і види банків. Функції банків у ринковій економіці. Порядок створення і реєстрації банків в Україні. Ліцензування банківської діяльності.

Операції банків. Загальна характеристика банківських операцій. Пасивні операції. Активні операції. Комісійно-посередницькі операції.

Тема 2. Операції банків з формування власного капіталу

Банківські ресурси, їх види та класифікація. Економічна сутність та види власного капіталу банку. Власний капітал банку, структура, джерела формування, функції, механізм поповнення. Порядок формування основних складових власного капіталу банку. Регулятивний капітал та його вплив на формування власного капіталу банку. Регулювання нормативів капіталу банківських установ.

Тема 3. Операції банків із залучення коштів

Характеристика залучених банківських ресурсів. Суть депозиту і депозитних операцій банків. Вклади до запитання. Депозитні (вкладні) операції банківських установ, їх види та характеристика. Сутність строкових банківських вкладів. Банківські сертифікати, банківський вексель та ощадні вклади. Депозитні операції з фізичними особами. Процентна політика щодо залучення вкладів (депозитів).

Тема 4. Операції банків із запозичення коштів

Поняття та класифікація запозичених ресурсів банківських установ. Позичений капітал банку. Характеристика запозичених ресурсів банківських установ. Суть та значення міжбанківського кредитування при формуванні запозичених ресурсів. Особливості емісії банком власних боргових зобов'язань.

Тема 5. Основи організації кредитних операцій банків

Кредитні операції банків. Основні принципи та умови кредитування банками клієнтів в сучасних умовах. Процес банківського кредитування. Поняття кредитного механізму та основні етапи процесу банківського кредитування. Суб'єкти та об'єкти кредитування, їх класифікація і загальна характеристика. Оцінка кредитоспроможності клієнта як метод мінімізації кредитного ризику. Форми забезпечення повноти та своєчасності повернення позик. Порядок формування та використання резервів для покриття втрат від кредитної діяльності банків. Ціна банківського кредиту. Плата за кредит. Порядок визначення, нарахування та сплати відсотків.

Тема 6. Операції банків з цінними паперами

Загальна характеристика діяльності банків на фондовому ринку. Сутність та класифікація операцій банків з цінними паперами. Інвестиційні операції банків із цінними паперами. Порядок формування портфеля цінних паперів банківської установи. Суть та цілі банківських інвестицій. Формування резервів на відшкодування можливих втрат за операціями з цінними паперами. Професійна діяльність банків на фондовому ринку. Банківські послуги на фондовому ринку. Посередницькі операції з цінними паперами. Методи управління портфелем цінних паперів банківської установи.

Тема 7. Банківські операції в іноземній валюті

Поняття операцій банків в іноземній валюті. Особливості правового регулювання операцій банків в іноземній валюті. Організаційно-правові передумови здійснення валютних операцій. Основні умови, принципи та порядок здійснення валютних операцій банківськими установами. Класифікація операцій банків в іноземній валюті. Загальна характеристика видів валютних операцій банків.

Тема 8. Операції з надання банківських послуг

Загальна характеристика та види банківських послуг. Сутність та класифікація банківських послуг. Особливості організації банківських послуг. Розширення продуктового ряду банківських послуг в Україні. Характеристика надання окремих видів банківських послуг. Гарантійні послуги банків. Банківські гарантії та поручительства. Посередницькі, консультаційні та інформаційні послуги. Посередницькі послуги. Консультаційні та інформаційні послуги. Довірчі (трастові) послуги банків. Послуги щодо зберігання цінностей у банку. Операції банків з дорогоцінними металами та дорогоцінним камінням.

Тема 9. Операції із забезпечення фінансової стійкості банку

Сутність фінансової стійкості банківської установи та способи її забезпечення. Фактори, що визначають фінансову стійкість банку. Значення фінансової стійкості банків для організації грошово-кредитних відносин. Система управління стабільністю банку та характеристика її елементів. Стратегія управління пасивами та активами банківської установи. Ліквідність та платоспроможність банку. Загальна характеристика методів оцінювання фінансової стійкості банків та управління їх ліквідністю. Режим фінансового оздоровлення банків та заходи впливу щодо забезпечення їх фінансової стійкості.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

Теми дисципліни	Обсяг у годинах																							
	денна форма												заочна форма											
	повна						скорочена						повна						скорочена					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС
Тема 1. Сутність банківської діяльності та банківських операцій	14	2		2		10							12	2				10						
Тема 2. Операції банків з формування власного капіталу	17	2				15							17			2		15						
Тема 3. Операції банків із залучення коштів	14	2		2		10							15					15						
Тема 4. Операції банків із запозичення коштів	14	2		2		10							17			2		15						
Тема 5. Основи організації кредитних операцій банків	16	2		2		12							10					10						
Тема 6. Операції банків з цінними паперами	12			2		10							10					10						
Тема 7. Банківські операції в іноземній валюті	17	2				15							12			2		10						
Тема 8. Операції з надання банківських послуг	12			2		10							27	2				25						
Тема 9. Операції із забезпечення фінансової стійкості банку	19	2		2		15							15					15						
Курсова робота																								
Усього годин / кредитів ECTS	135/4,5	14		14		107							135/4,5	4		6		125						

4.2. Обсяги та структура навчальної дисципліни за навчальними роками

Форма навчання	Вид навчальних занять	Навчальні роки							
		2018/2019		2019/2020		2020/2021		2021/2022	
		осінь	весна	осінь	весна	осінь	весна	осінь	весна
Денна повна	Лекційні заняття			14					
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття			14					
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота								
	Самостійна робота студентів			107					
	Усього годин			135					
Денна скорочена	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
Заочна повна	Лекційні заняття			4					
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття			4	2				
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів			75	50				
	Усього годин			83	52				
Заочна скорочена	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) І ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

5.1. Теми лекційних занять

Теми дисципліни	Тема лекції	Обсяг у годинах			
		денна		заочна	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 1. Сутність банківської діяльності та банківських операцій	Сутність банківської діяльності та банківських операцій	2		2	
Тема 2. Операції банків з формування власного капіталу	Операції банків з формування власного капіталу	2			
Тема 3. Операції банків із залучення коштів	Операції банків із залучення коштів	2			
Тема 4. Операції банків із запозичення коштів	Операції банків із запозичення коштів	2			
Тема 5. Основи організації кредитних операцій банків	Теоретичні основи кредитних операцій та операцій банків з цінними паперами	2			
Тема 6. Операції банків з цінними паперами	Операції банків з цінними паперами				
Тема 7. Банківські операції в іноземній валюті	Теоретичні основи банківських операцій в іноземній валюті та з надання банківських послуг	2			
Тема 8. Операції з надання банківських послуг	Операції з надання банківських послуг			2	
Тема 9. Операції із забезпечення фінансової стійкості банку	Операції із забезпечення фінансової стійкості банку	2			
Усього		14		4	

Лекційний матеріал доступний на Порталі навчальних ресурсів інституту : <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=3574>.

5.2. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом

5.3. Теми практичних занять

Теми дисципліни	Тема практичного заняття	Обсяг у годинах			
		денна		заочна	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 1. Сутність банківської діяльності та банківських операцій	Сутність банківської діяльності та банківських операцій	2			
Тема 2. Операції банків з формування власного капіталу	Операції банків з формування власного капіталу			2	
Тема 3. Операції банків із залучення коштів	Операції банків із залучення коштів	2			
Тема 4. Операції банків із запозичення коштів	Операції банків із запозичення коштів	2		2	
Тема 5. Основи організації кредитних операцій банків	Основи організації кредитних операцій банків	2			
Тема 6. Операції банків з цінними паперами	Операції банків з цінними паперами	2			
Тема 7. Банківські операції в іноземній валюті	Основи банківських операцій в іноземній валюті та з надання банківських послуг			2	
Тема 8. Операції з надання банківських послуг	Операції з надання банківських послуг	2			
Тема 9. Операції із забезпечення фінансової стійкості банку	Операції із забезпечення фінансової стійкості банку	2			
Усього		14		6	

Завдання до практичних занять наведено на Порталі навчальних ресурсів інституту : <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=3574>.

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Питання, які пропонуються для самостійного вивчення за темами:

Тема 1. Сутність банківської діяльності та банківських операцій

1. Види банківських об'єднань.
2. Організаційна структура та управління банком.

Тема 2. Операції банків з формування власного капіталу

1. Статутний капітал банку та порядок його формування.
2. Розмір статутного капіталу (фонду) банківської установи, порядок його регулювання.
3. Резервний капітал, спеціальні фонди і резерви як компоненти власного капіталу банку.
4. Роль прибутку у формуванні власного капіталу.

Тема 3. Операції банків із залучення коштів

1. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб: порядок членства, виплати сум відшкодувань, керівництво тощо.
2. Нові форми і способи залучення депозитів.

Тема 4. Операції банків із запозичення коштів

1. Механізм позичання банками тимчасово вільних грошових коштів.
2. Здійснення біржових і позабіржових операцій з купівлі і продажу державних цінних паперів на відкритому ринку.
3. Сутність операцій «прямого» і «зворотного» РЕПО.

Тема 5. Основи організації кредитних операцій банків

1. Кредитний ризик: визначення і мінімізація втрат. Їх класифікація.
2. Методи управління проблемними кредитами.
3. Кредитна політика банківських установ.

Тема 6. Операції банків з цінними паперами

1. Інвестиційна політика банківської установи.
2. Заставні операції банків із цінними паперами.

Тема 7. Банківські операції в іноземній валюті

1. Торговельні операції банків в іноземній валюті.
2. Неторговельні операції банків в іноземній валюті.
3. Операції банків із торгівлі іноземною валютою на міжбанківському ринку.

Тема 8. Операції з надання банківських послуг

1. Фінансовий інжиніринг.

Тема 9. Операції із забезпечення фінансової стійкості банку

1. Економічні нормативи регулювання діяльності банків.
2. Регулювання діяльності банків для забезпечення їх фінансової стійкості.
3. Обов'язкове резервування як метод підтримання фінансової стійкості банків.
4. Управління банківськими ризиками.
5. Фінансові звіти банку та оцінка його діяльності.
6. Прибутковість банку: поняття та оцінка. Засоби підвищення прибутковості.
7. Нагляд та контроль за фінансовою стійкістю банків.

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного інституту КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Не передбачено навчальним планом.

8. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

8.1. Схема нарахування балів для студентів денної форми навчання

Навчальні роки	Поточний контроль (максимум 60 балів, мінімум 36)										Підсумковий контроль	Сума
	усього	у тому числі за темами										
		Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9		
2019/2020	60	5	5	8	8	8	8	5	5	8	40	100

8.2. Схема нарахування балів для студентів заочної форми навчання

Навчальні роки	Поточний контроль (максимум 60 балів, мінімум 36)			Підсумковий контроль	Сума
	усього	у тому числі за видами активності			
		вид 1	вид 2		
2019/2020	60	50	10	40	100

Види активності студента з навчальної дисципліни протягом семестру:

1. Самостійне опрацювання тестів відповідно до тем дисципліни.
2. Відвідування аудиторних занять.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються такі форми та методи оцінювання:

Поточний контроль:

- для студентів денної форми навчання: оцінювання аудиторної роботи, експрес-опитування, виконання письмових контрольних робіт, оцінювання доповіді;

- для студентів заочної форми навчання: оцінювання аудиторної роботи, оцінювання результатів самостійного вирішення практичних завдань, виконання робіт аналітичного спрямування.

Умовою допуску до підсумкового контролю є виконання програми дисципліни (відпрацювання всіх практичних занять) і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше 36 балів.

Підсумковий контроль:

- для студентів денної форми навчання: письмовий екзамен;
- для студентів заочної форми навчання: письмовий екзамен.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела інформації

1. Банківські операції : навчальний посібник / Н. І. Демчук, О. В. Довгаль, Ю. П. Владика. – Дніпро : Пороги, 2017. – 461 с.

2. Варцаба В. І. Сучасне банківництво : теорія і практика : навчальний посібник / В. І. Варцаба, О. І. Заславська. – Ужгород : Видавництво Ужгородського національного університету «Говерла», 2018. – 364 с.

10.2. Додаткові джерела інформації

3. Про банки і банківську діяльність : [Електронний ресурс] : Закон України № 2121-III від 07.12.2000 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>. – станом на 17.08.2019. – Назва з екрану.

4. Про Національний банк України : [Електронний ресурс] : Закон України № 679-XIV від 20.05.1999 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>. – станом на 17.08.2019. – Назва з екрану.